

γνωστός εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ὅθεν ἐκρύβη εἰς τὰ βάθη τοῦ οὐρανοῦ. Θέλετε σεῖς νὰ εἰσδύσετε εἰς τὰ βάθη ταῦτα καὶ ν' ἀνιχνεύσετε τοὺς στοχασμοὺς τοῦ Θεοῦ; Ἡ φύσις δὲν ἠθέλησε νὰ φαίνεται ἡ καρδιά μας, καὶ περιετύλιξεν αὐτὴν διὰ κοκάλων καὶ σαρκῶν. Ποῖος τῶν θρασυτέρων στοχασμῶν τῆς ἀθανάτου ψυχῆς σας, κόμη τῆς Καζέρτας, θὰ δυνήθη νὰ διαπεράσῃ τὸ ἐκ πηλοῦ τοῦτο περιτειχισμα; Ἀρκέσθητε λοιπὸν εἰς τὰ ἔργα, καὶ μὴ φροντίζετε περὶ τῶν αἰσθημάτων. Πάντα δὲ ταῦτα σὰς εἶπον, ὅχι διὰ νὰ σχηματίσετε περὶ ἐμοῦ καλλιτέραν ἰδέαν, ἀλλὰ διὰ νὰ ταπεινωθῆτε, ὅταν μάθετε ὅτι ὁ υἱός σας ζῇ.

Ὁ κόμης τῆς Καζέρτας ἐγένετο κάτωχρος, ὡς ὁ θάνατος.

Ἐκλονίσθη, καὶ ἔστη ἐπὶ πολὺ σκεπτικός. Εἶτα ἐβάδισε βραδέως πρὸς τὸν Τσέρραν, ἔλαβεν αὐτὸν διὰ τῆς ἀριστερᾶς ἐκ τοῦ βραχίονος, καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς ἐποίησεν αὐτῷ σημεῖον, ὅπερ ὁ λόγος—ἡ εὐγενὴς αὕτη ιδιότης, ἡ διακρίνουσα τὸν ἀνθρώπον ἀπὸ τῶν ἄλλων ζῶων—ἐφάνη σχεδὸν ἀπαξιῶν νὰ διερμηνεύσῃ.

Ὁ κόμης τῆς Τσέρρας, δι' ὅσην καὶ ἂν κατέβαλεν προσπάθειαν, δὲν ἠδυνήθη νὰ καταστείλῃ τὸ μειδιάματά του, εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε νὰ μὴ ρυτιδῶσῃ δις ἢ τρίς τὸ πρόσωπόν του, καὶ ὅμως ἐκρατήθη καὶ εἶπε:

— Καὶ τί, Καζέρτα; . . . Φοβεῖσθε μὴ γίνετε πάλιν ταχέως πατὴρ; Δὲν εἶπετε ὅτι εἶναι υἱός σας; Ἐπαναλάβετε τώρα ὅτι τὸν ἐφόνευσαν ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς μητρὸς του, καὶ ὅτι ἡ ἀπληστία τῆς ἀποκτῆσεως κινεῖ τὴν ψυχὴν μου! Οἴηματία! παραιτήθητε ἀπὸ τοῦ νὰ γνωρίσετε τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν.

— Ζῇ! . . . εἶπες ὅτι ζῇ . . . λοιπὸν μὲ ἐπρόδωκας. Πήγαινε, Ἀνσέλμε . . . πήγαινε, διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Φόνευσέ τον πρὶν ἢ ἐξημερώσῃ . . . ἐπωφελήσου τὰς ὑπολειπομένας ταύτας ὥρας τῆς νυκτὸς . . . αὐτὸς εἶναι μνημεῖον ἁμαρτίας . . . δὲν εἶναι υἱός μου . . . δὲν εἶναι υἱός μου . . . πρέπει νὰ ἀποθάνῃ . . .

— Πρέπει νὰ ζήσῃ, κόμη τῆς Καζέρτας.

— Ὁ Ἀνσέλμος ἀρνεῖται νὰ δολοφονήσῃ; Θὰ τὸν γνωρίσω . . . θὰ τὸν φονεύσω ἐγὼ αὐτὸς . . . αὐτὴν ταύτην τὴν νύκτα.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ὤρμησε πρὸς τὴν θύραν. Ἀλλ' ὁ κόμης τῆς Τσέρρας, ἀνακόψας τὴν ὁρμήν του, εἶπεν αὐτῷ γεγονούξῃ τῇ φωνῇ:

— Εἶναι ἀνάγκη νὰ μὲ ἀκούσετε.

Καὶ τότε ἤρχισαν νὰ συνομιλῶσι ταχύτατα, ἀλλὰ τόσο χαμηλοφώνως, ὥστε μόλις ἠκούοντο εἰς ἀπόστασιν τεσσάρων ἢ ἑξ βημάτων. Αἱ χειρονομίαι των ὅμως ἦσαν συχναὶ καὶ ἄγριαι· ἡ ὄψις των φοβερά· θορυβώδεις οἱ ὅρκοι των.

Ἐπὶ τέλους, ἐφάνησαν συνεννοηθέντες κατὰ πάντα. Τότε ὁ κόμης Τσέρρας, ἀγαλλόμενος διὰ τῶν συνήθων τοῦ προσώπου του σπασμῶν, προσέθετο:

— Αὐθέντα, πῶς σὰς φαίνεται τὸ ἐπινόημά μου;

— Μοῦ φαίνεται, ἀπήντησεν ὁ Καζέρτας, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον καὶ αἱ παρούσαι καὶ αἱ μέλλουσαι γενεαὶ θὰ καταρασθῶσι . . . πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ὁ ἱστοριογράφος τῶν παλαιῶν συμβάντων δὲν θὰ συμπεριλάβῃ ἐν τῷ χρονικῷ του, ὡς λίαν μυθώδες . . . πρᾶγμα ἐπὶ τέλους, τοῦ ὁποίου αὐτὸς ὁ Ἐωσφόρος δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπινοήσῃ μεγαλειότερον, μεθ' ὅλην τὴν ἐν τῷ κακῷ ἰσχύιν του. Ἡ προδοσία καὶ ἡ πατροκτονία, τελούμεναι χάριν ἐκδικήσεως τοῦ πατρός, εἶναι ἰδέα ἄξια νὰ τὴν συλάβῃ ὁ Τσέρρας.

— Καὶ νὰ τὴν ἀκούσῃ ὁ Καζέρτας.

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους, ὁ κόμης τῆς Καζέρτας ἔνευσεν εἰς τὸν Ἀνσέλμον ν' ἀπέλθῃ. Οὗτος δὲ ὑποκλινάμενος ἐνστάσει σεβασμοῦ ἀπῆλθεν.

Ε'

Εἶναι ἀλήθεια! μὰς ἔδωκεν ἡ φύσις τὴν γλῶσσαν τῆς καρδίας νὰ φανερώνῃ τ' ἀπόκρυφα. Ἡ τέχνη τοῦ ἀνθρώπου ὅμως μὲ τρόπο κάνει, ποῦ τὰ κρύβῃ. . . Κ' εἶναι, τὸ ξεύρω, ἀνόητος ἐκεῖνος, ὅπου πιστεύει πῶς βλέπει εἰς τὸ λόγο, Σὰ μέσα σὲ καθρέφτη τὴν ψυχὴν μας. . .

(ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ, τραγῳδία τοῦ καρδινάλιου Δελφίνου, πατριάρχου Ἀκυλητίας).

Ἄν ἡ ζωὴ ἦναι καλόν, διατί μὰς ἀφαιρεῖται; . . . καὶ ἂν ἦναι κακόν, διατί μὰς ἐδόθη; . . .

Ὡ! ἡ στιγμή τοῦ θανάτου εἶναι ἀφαιρέσιμος ἀγωνία. . .

Ἐγώ, δν ἡ φύσις εὐτυχῶς κατεσκεύασεν οὕτως, ὥστε ἄνευ λύπης καὶ ἄνευ χαρᾶς νὰ βλέπω τὴν πάλιν τῆς φθορᾶς καὶ τῆς ὑπάρξεως, εἶδον τὸν σιδήρεον θανατωθέντα, καὶ εἶχεν ἀνωρθωμένην τὴν κόμην . . . φοβερά τὰ ὄμματα . . . τὸ στόμα, ὡσεὶ ἔτοιμον νὰ προφέρῃ ἀπειλήν. . . πάντα τὰ μέλη διατεθειμένα πρὸς ἀπηλπισμένην ἄμυναν. . .

Παρατήρησα τὸν διὰ πυροβόλου φονευθέντα. . . οἱ ὀφθαλμοὶ του ἦσαν χαυνοί. . . τὸ πρόσωπον καταβεβλημένον. . . ὡς ἀνθρώπου ἐξηντημένου ἐκ μακρᾶς ἐργασίας. . .

[Ἐπεται συνέχεια].

ΠΑΝ. ΠΑΝΑΣ

ΑΔΟΛΦΟΥ ΒΕΛΩ

Η ΚΟΜΗΣΣΑ ΕΜΜΑ

[Τέλος]

Η'

Δύο ὥρας μετὰ τὴν θλιβεράν ἐκείνην σκηνήν, ἡ κόμησσα, ἐπανελθοῦσα εἰς τὰς αἰσθήσεις της, χάρις εἰς τὰς φροντίδας τῆς κυρίας Ὠβρὺ καὶ τῆς Ἀλίκης, ἀνέ-

μενεν ἐν τῷ δωματίῳ της, μετὰ μεγίστης ἀνησυχίας, τὴν ἐκβασίν της μονομαχίας, ἣν δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐμποδίσῃ.

Κατὰ τὴν τρομεράν ταύτην προσδοκίαν, ὁ πυρετὸς αὐτῆς παρήλαθ' ἂν καὶ ἦτο θέρος, πρὸς δὲ καὶ ἡ θερμότερα ὥρα τῆς ἡμέρας, τὰ μέλη της ἐρρίγουν, τὸ χρῶμά της εἶχεν ἀπωλέσει τὴν ζωηρότητά του, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ της, ἐφ' ὧν δὲν ἐφαίνοντο πλέον δάκρυα, διηυθύνοντο πρὸς τὸ παράθυρον, τὸ ἀπέναντι ἀκριβῶς τῆς θύρας τῆς εἰσόδου τοῦ μεγάρου· ἐκ τοῦ μέρους ἐκείνου θὰ ἐπανήρχετο ὁ κύριος Φρουασύ.

Ἀλλ' εἰς ποῖαν κατάστασιν θὰ ἐπέστρεφε; Ἀρά γε πληγωμένος, ἡ νεκρός; Αἱ τελευταῖαι λέξεις τοῦ συζύγου της τὴν ἐπειθον, δυστυχῶς, ὅτι μίαν τῶν σκληρῶν τούτων περιπτώσεων ἔπρεπε ν' ἀναμένη.

Ἡ κυρία Ὠβρὺ καὶ ἡ Ἀλίκη δὲν ἠθέλησαν νὰ ἐγκαταλείψωσι τὴν κόμησσαν εἰς οἶαν θέσιν εὐρίσκετο· καὶ ἡ Ἐμμα ἀφ' ἐτέρου δὲν εἶχεν οὔτε τὴν δύναμιν, οὔτε τὴν θέλησιν νὰ ἀποπέμψῃ αὐτάς. Καὶ δὲν λησμονεῖ τις εἰς τοιαῦτα δυστυχήματα πάσας τὰς κοινωνικὰς συνεπειάς;

Δὲν εἶχε συνειδήσιν τῶν περίξ αὐτῆς γιγνομένων, οὐδ' ἔδιδε προσοχὴν εἰς τὰ περικυκλοῦντα αὐτὴν πρόσωπα, διότι πᾶσαι αἱ σκέψεις της περιστρέφοντο εἰς τὴν ἐξῆς φράσιν: «Ἀποθνήσκει τὴν στιγμήν αὐτὴν ἐξ αἰτίας μου!»

Καὶ ἡ μόνη φροντίς της ἦτο νὰ παρατηρῇ τοὺς ἐντὸς τοῦ μεγάρου εἰσερχομένους κατὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην.

Αἰφνης παρετήρησε τὸν θυρωρὸν ἐξερχόμενον ταχέως τοῦ φυλακείου του, καὶ ἀνοίγοντα τὴν ἐξώθυραν.

Ἡ ἁμαξα τοῦ κόμητος εἰσῆλθε τότε εἰς τὴν αὐλὴν καὶ ἐσταμάτησε πρὸ τῆς προθυραίας κλίμακος.

Ἡ Ἐμμα ἔσπευσε πρὸς τὸ παράθυρον, τὸ ἠνοιξε καὶ παρατήρησε· ἀλλὰ τὰ παραπετάσματα τὴν ὑπόδιζον νὰ ἴδῃ ἀκριβῶς τί συνέβαινε. Ἐξῆλθε τότε τοῦ δωματίου της, ἔτρεξε πρὸς τὴν κλίμακα καὶ διακρίνουσα τὸν Λύσανδρον σπεύδοντα εἰς συνάντησίν της,

— Μόνος! Ἐπιστρέφετε μόνος! . . . ἀνέκραξεν. Ἀπέθανε!

— Ὅχι, ἐξαδέλφη μου, ὅχι, εἶπεν ὁ Λύσανδρος· τὸν μεταφέρουσιν εἰς τὸ δωματίόν του.

— Μοῦ ἀποκρύπτετε τὴν ἀλήθειαν. . . Ἀπέθανε!

— Λόγῳ τιμῆς δὲν ἀπέθανε, πληγωμένος μόνον εἶνε, ἐπανέλαβεν ὁ Λύσανδρος.

— Θανασίμως; εἶπεν ἐκείνη παρατηροῦσα αὐτόν. Ἀ! δὲν ἀποκρίνεσθε!

— Ἀλλ' ἐξαδέλφη μου, πρέπει ν' ἀποσυρθῆτε εἰς τὰ δωματία σας διὰ νὰ ἀναπαυθῆτε.

— Ὅχι, θέλω νὰ τὸν ἴδω! θέλω νὰ τὸν ἴδω!

Καὶ ἔσπευσε πρὸς τὸ μέρος, ἐξ οὗ μετεφερον κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν τὸν κ. Φρουασύ.

Ἐφαίνετο λιπόθυμος. Ἐπὶ τοῦ προσ-

ώπου του παρετρήτο ωχρότης θανάτου, οί ὀφθαλμοί του ἦσαν κλειστοί, καὶ ἐπὶ τοῦ στήθους του διεκρίνοντο σταγόνες αἵματος. Πλεῖστοι ὑπηρεῖται, ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ἱατροῦ, τὸν ἐτοποθέτησαν ἐν τοιαύτῃ καταστάσει ἐπὶ τῆς κλίνης του.

Ἡ κόμησσα, ἀφ' ἧς στιγμῆς εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον καὶ εἶδε τὸν σύζυγόν της, δὲν ὠμίλει πλέον. Ἐπεσεν ἐφ' ἐνὸς ἀνακλίντρου, καὶ ἔχουσα τὴν κεφαλὴν κεκρυμμένην ὑπὸ τὰ προσκεφάλαια, προσεπάθει νὰ μὴ ἀκούῃ καὶ νὰ μὴ βλέπῃ τὸ φοβερόν θέαμα, ὅπερ τοσοῦτον τὴν ἐτρόμαζε.

Ὁ ἱατρός, ὁρθὸς πλησίον τοῦ κόμητος, τῷ παρεῖχε πάσας τὰς ἀναγκαῖας περιποιήσεις. Ὁ Λύσανδρος, ὅστις ἐφαίνετο λησμονήσας κατὰ τὴν θλιβεράν ταύτην ἡμέραν τὴν συνήθη του ὀκνηρίαν, ἰστάμενος πλησίον τῆς κλίνης, παρετῆρει μετὰ προσοχῆς τὸν πληγωμένον.

Αἰφνης ἐξέβαλε κραυγὴν χαράς, διότι εἶδε τὸν κύριον Φρουασὺ ποιήσαντα κίνησιν.

Εἰς τὴν κραυγὴν ταύτην, ἡ κόμησσα ἐστράφη καὶ τὰ βλέμματά της διηυθύνθησαν πρὸς τὴν κλίνην. Τὸ πρόσωπον τοῦ κόμητος ἐξέφραζε βαθεῖαν θλίψιν, ἔβλεπε τις αὐτὸν καταβάλλοντα μεγίστας προσπάθειας, ὅπως ἀντιληφθῇ τῶν πέριξ αὐτοῦ τελουμένων. Τέλος τὸ κατ' ὀρθῶς, καὶ καταβαλὼν τοὺς πόνους δι' ὑπερανθρώπου δυνάμειος ἡμιγέρθη καὶ ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Λύσανδρον, ὅστις τὸν ἐκράτει ἐκ τῆς χειρός,

— Ποῦ εἶνε ἡ σύζυγός μου; τὸν ἠρώτησε διὰ φωνῆς σταθεράς.

— Προσέξατε, κύριε κόμη! εἶπεν ὁ ἱατρός προχωρῶν.

Ἄλλ' ὁ πληγωμένος δὲν ἐπρόσεξεν εἰς τοὺς λόγους του, ἡ μάλλον προσεποιήθη ὅτι δὲν ἠνύνησεν αὐτούς.

— Ποῦ εἶνε ἡ σύζυγός μου; ἐπανελάβε, θέλω νὰ τὴν ἴδω!

Καὶ ἐν ᾧ ἡ Ἐμμα, ἐγειρομένη, ἔσπευδε πλησίον του σιωπῶσα, ἐκεῖνος ἔνευσεν εἰς τὸν Λύσανδρον νὰ πλησιάσῃ, καὶ τῷ εἶπέ τι χαμηλοφώνως.

— Μείνε ἡσυχος, ἀπεκρίθη ὁ Λύσανδρος, θὰ πράξω ὅ,τι ἐπιθυμεῖς.

Ὁ κόμης τότε παρεκάλεσε τὸν ἱατρὸν νὰ τὸν ἀφήσῃ μόνον μετὰ τῆς συζύγου του, καὶ ἐπειδὴ τὸν ἔβλεπε δισταζόντα ν' ἀπομακρυνθῇ,

— Μὴν ἀνησυχεῖτε ποσῶς, ἱατρέ, τῷ εἶπε, θὰ κρατηθῶ· ἔχω τὴν θέλησιν!

Ὁ ἱατρός ἔκρινεν εὐλογον ὅτι ἔπρεπε νὰ ὑπακούσῃ. Ἐνευσε δὲ τῇ κομήσῃ ὅτι θὰ παραμείνῃ εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον, ἕτοιμος νὰ τρέξῃ ἐν περιπτώσει ἀνάγκης.

Καὶ ἀπεμακρύνθη ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ Λυσάνδρου, καὶ τῶν ὑπηρετῶν, τῶν ἐκεῖ παρευρισκομένων.

Ὅτε ἡ θύρα ἀνεκλείσθη, ὁ κόμης παρετῆρσεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς τὴν σύζυγόν του σιωπῶσαν, κατόπιν δὲ τῇ εἶπε:

— Ἐπιθυμῶ νὰ σὰς ὁμιλήσω· πλησιάσατε, σὰς παρακαλῶ, διότι ἡ φωνή μου εἶνε πολὺ ἀσθενής.

Καὶ ἐπειδὴ ἐκείνη ὑπήκουσε μηχανικῶς καὶ ἐπροχώρει κλονουμένη,

— Τί ἔχετε; τὴν ἠρώτησε. Μήπως φοβεῖσθε; Ἄλλ' ὅταν πληγῶνῃ τις τινὰ εἰς τὴν καρδίαν, ὀφείλει μετὰ θάρρους καὶ νὰ τὸν ἀντιμετωπίζῃ ἀποθνήσκοντα.

Ἐκείνη δὲν ἀπεκρίθη καὶ ἐξηκολούθησε νὰ τὸν παρατηρῇ ἀσκαρδαμυκτί.

— Πῶς! δὲν κλαίετε, τῇ εἶπεν, οἱ ὀφθαλμοί σας δὲν χύνουν ἐν δάκρυ, ἀφοῦ ὁ σύζυγός σας ἀποθνήσκει! Ἐλεος, ἐν δάκρυ! Ὅχι δι' ἐμέ... εἶνε ἀνωφελές... ἀλλὰ δι' ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι θὰ ἐπιστρέψουν· πολὺ θὰ ἐκπλαγῶσι βλέποντες ὅτι δὲν μ' ἐλυπήθητε διόλου.

— Δὲν δύναμαι νὰ κλαύσω, κύριε, εἶπεν ἐκείνη ἀπλῶς· δὲν δύναμαι νὰ κλαύσω, ἐπανελάβε.

— Ἀληθῶς!... κ' ἐγὼ εἶχον τὴν ιδεάν ὅτι ὅλαι αἱ γυναῖκες ἡξεύρουν νὰ κλαίουσιν, ἐπειδὴ γνωρίζουν ν' ἀπατάσιν.

— Συγγνώμην! κύριε, συγγνώμην! ἀνέκραξεν ἡ κόμησσα γονυπετήσασα πρὸ τῆς κλίνης. Ὁ κόμης παρετῆρσεν αὐτὴν ἐπὶ τινὰ ἔτι στιγμὴν, ποιῶν δὲ μεγίστην προσπάθειαν, ὅπως ὁμιλήσῃ, διότι ἡ ἀναπνοή του ἤρχιζε νὰ ἐκλείπῃ,

— Ἀκούσατέ με, τῇ εἶπεν. Τὰ πάντα ἐθυσίασα κατὰ τὸν βίον μου, ἀπέναντι τῆς τιμῆς μου, τῆς τιμῆς τῆς οἰκογενείας μου, τῆς τιμῆς τοῦ ὀνόματός μου. Δὲν θέλω μετὰ τὸν θάνατόν μου, τὸ ὄνομά μου νὰ γίνῃ ἀντικείμενον χλεύης... Ἡ μονομαχία θὰ κάμῃ φοβεράν ἐντύπωσιν... Ἄ! πνίγομαι... πνίγομαι... μὴ φωνάζετε... Ἀνοῖξατε τὸ παράθυρον... ἄερα... ἄερα...

Ἡ δυστυχὴς γυνὴ ἤνοιξε πᾶντα τὰ παράθυρον. Ἀὐτὸς ζωογόνος εἰσῆλθεν ἐντὸς τοῦ δωματίου, καὶ αἱ ἀκτῖνες λαμπρῷ δύνοντος ἡλίου προσέβαλλον τὴν κλίνην τοῦ θνήσκοντος. Ἡ εὐωδία τῶν ἀνθέων τοῦ κήπου ἀνῆλθε μέχρι τοῦ δωματίου. Τὰ ἐπὶ τῶν ἀπέναντι φιλλurῶν πτηνὰ ἤρχιζον νὰ κελαδῶσι. Ἡ φύσις ἐώρταζε. Ἐξω τὰ πάντα ἔχαιρον, ἐντὸς ἐβασίλευεν ὁ θάνατος.

Ἡ Ἐμμα ἐπανῆλθε καὶ ἐγονυπέτησε πλησίον τοῦ συζύγου της. Ἐκεῖνος ἐξηκολούθησε δι' ἀσθενούς φωνῆς:

— Ἡμῖν τὸ μόνον ἐμπόδιον μεταξύ τῆς θυγατρὸς σας καὶ ὕμνων. Ὅταν αὐτὸ λείψῃ θὰ ζήσετε μαζί... Θὰ κινηθῇ ὁμῶς ἡ περιέργεια μετὰ τὸν θάνατόν μου, καὶ θὰ προσπαθίσουν νὰ μάθουν πόθεν προέρχεται ἡ αἰφνιδία αὕτη ἀφροσύνη διὰ πρόσωπον ἀγνωστον μέχρι τοῦδε· θὰ μαντεύσουν τὴν ἀλήθειαν... Δὲν τὸ θέλω, δὲν ἐπιθυμῶ νὰ συμβῇ αὐτό!

Πρόεφερε τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις διὰ σταθερὰς φωνῆς, κατόπιν ἐξηκολούθησεν ὁμιλῶν ἡσυχώτερον, καὶ πλησιάζων πρὸς τὴν Ἐμμαν,

— Σκέψις αἰφνιδία μοὶ ἐπῆλθε, ἐπρόσθεσε. Ναί, διὰ τοῦ τρόπου μόνον αὐτοῦ μένει ἡ τιμὴ μου ἀκηλίδωτος... Εἰπέτε μοι, μόνη ἡ κυρία Ὤδρὺ γνωρίζει τὸ μυστικόν σας;

Ἡ κόμησσα ἔνευσε καταφατικῶς.

— Ἐχετε πεποιθήσιν εἰς τὴν ἀφροσύνην της, εἰς τὴν ἐχεμύθειάν της;

— Ἐχω πλήρη πεποιθήσιν, ἐπιθύρουν ἡ Ἐμμα.

— Τώρα, εἶπεν ὁ κόμης, πρέπει νὰ μοὶ ὀρκισθῆτε, ὅτι δὲν θ' ἀντεῖπτε εἰς ὅ,τι θὰ σὰς εἴπω... καὶ δὲν θὰ τὰ διαψεύσητε ποτέ.

— Σὰς τὸ ὑπόσχομαι, ἀπεκρίθη ἡ Ἐμμα δι' ἀσθενεστάτης φωνῆς.

— Ὀρκισθῆτε, πρέπει νὰ ὀρκισθῆτε... ἐπὶ τῆς ζωῆς τῆς θυγατρὸς σας.

Καὶ ὁ πληγωμένος ἡδυνήθη νὰ ἐγερθῇ.

Ἡ Ἐμμα ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμούς πρὸς τὸν σύζυγόν της καὶ εἶπε μετὰ σταθερότητος:

— Τὸ ὀρκίζομαι.

— Παρακαλέσατε τοὺς πρὸ ὀλίγον ἐυρισκομένους ἐδῶ νὰ ἐπανεέλθουν, ἐξηκολούθησεν ὁ κόμης, καὶ φροντίσατε νὰ ἔλθῃ ἡ κυρία Ὤδρὺ μετὰ τῆς Ἀλίκης.

— Πῶς! ἀνέκραξεν ἡ κόμησσα μετὰ τρόμου.

Ἄλλ' ἐκεῖνος τῇ ἔδειξε τὴν θύραν, καὶ ἡ Ἐμμα δὲν ἡδυνήθη ν' ἀντιστῇ εἰς τὴν διαταγὴν του ταύτην.

Μετ' ὀλίγον εἰσῆλθον εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ ἀσθενοῦς ὁ ἱατρός, ὅστις ἔσπευσε πρὸς τὸν κόμητα, καὶ ὁ Λύσανδρος, ἀκολουθούμενος ὑπὸ νέου τινός, τριακονταετοῦς περίπου, καὶ ἀρκετὰ εὐειδοῦς, οὐτινος ὁμῶς τὸ πρόσωπον προέδιδε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν μεγίστην συγκίνησιν. Ἦτο ὁ κ. Ρίβες, ὅστις ἐγένετο ἡ ἀκούσιος ἀφορμὴ τοῦ δράματος, ὅπερ ἀνελίχθη τὴν προτεραίαν. Ὁ κύριος Φρουασὺ, ὅταν ὠμίλησε χαμηλοφώνως εἰς τὸν Λύσανδρον, τὸν εἶχε παρακαλέσει νὰ μεταβῇ πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ ἀντιπάλου του, ἐκεῖνος δὲ ἐθεώρησε καθήκον του νὰ ἐκτελέσῃ τὴν παρακλήσιν τοῦ ἐτοιμοθανάτου.

Ἀμα ὁ κόμης παρετῆρσεν τὸν κύριον Ρίβες, ἔνευσεν αὐτῷ νὰ πλησιάσῃ. Ὁ νέος ὑπήκουσεν, εἶτα δὲ ἀνέκραξε κλαίων:

— ὦ! κύριε, πιστεύσατε... θὰ ἔδιδον τὴν ζωὴν μου, ὅπως τὸ φοβερόν αὐτὸ δυστύχημα...

Ὁ κ. Φρουασὺ τὸν διέκοψε λέγων:

— Δὲν πρέπει ποσῶς νὰ μέμφεσθε τὸν ἐαυτόν σας. Ἐγὼ ἐξ ἐναντίας πρέπει νὰ μετανοῶ διὰ τὴν διαγωγὴν μου. Λέγω δὲ ἐνώπιον ὅλων, ὅτι ἐφέρθητε ἱπποτικώτατα.

— Ματαίως προσπαθῶ ἀπὸ τῆς χθές, ἐπανελάβε ὁ κύριος Ρίβες, νὰ εὕρω τὰ αἷτια, τὰ ὁποῖα σὰς ἠνάγκασαν νὰ λογομαχήσετε μαζί μου. Σὰς καθικετεύω νὰ μοὶ τὰ φανερώσετε, διὰ νὰ δικαιολογηθῶ πρὸς ὑμᾶς.

— Πῶς! ἀληθῶς δὲν τὰ ἡξεύρετε! εἶπεν ὁ κόμης, ὅστις ὠπλίσθη δι' ὅλης τῆς δυνάμεώς του, ὅπως παίξῃ ἐπιτυχῶς μέχρι τέλους τὴν πένθιμον κωμῶδιαν, ἣν συνέλαβε. Ὅλα θὰ τὰ ἐννοήσετε, ἐξηκολούθησεν ἀποτεινόμενος πάντοτε πρὸς τὸν κ. Ρίβες, ἐὰν στρέψετε καὶ παρατηρήσετε πέριξ σας!

Ὁ κ. Ρίβες ἐστράφη καὶ ἔμεινεν ἔκ-
πληκτος ἐπὶ τῇ θεᾷ τῆς Ἀλίκης, συνο-
δευομένης ὑπὸ τῆς Ἑμμάς καὶ τῆς κυ-
ρίας Ὠβρύ.

— Πῶς, ἀνέκραξεν ἐκεῖνος, γνωρίζετε
τὴν δεσποινίδα;

Ὁ πληγωμένος ἀνέπνεε μετὰ δυσκο-
λίας, ἀπευθυνόμενος δὲ πρὸς τοὺς παρευ-
ρισκομένους ἔλεγε διὰ φωνῆς σταθερᾶς:

— Εἶνε θυγάτηρ μου!

Πάντες παρετήρουν ἀλλήλους ἔκπλη-
κτοι, ἀπόλυτος δὲ σιγῇ διεδέχθη τοὺς
λόγους τοῦ ἐτοιμοθανάτου.

Ἡ Ἀλίκη ἔτρεξε πρὸς τὸν πληγωμένον,
ἀλλ' ἠμποδίσθη ὑπὸ τῆς κομήσεως.

Ὁ κ. Φρουασὺ ἐξηκολούθησεν ἤδη μετὰ
μεγίστης ἀδυναμίας,

— Μάλιστα, εἶνε θυγάτηρ μου... τὴν
ὁποίαν ἔνεκα σεβάσμου... πρὸς τὴν σύ-
ζυγόν μου... ἀνέτρεφα κρυφίως... μα-
κρὰν τοῦ κόσμου.

Καὶ ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν κύριον
Ρίβες,

— Ἐννοεῖτε τώρα, ἐξηκολούθησε λέ-
γων, πόσον ὠρίστην... ὅταν ἔμαθον ὅτι
ἐσκέπτεσθε ν' ἀποπλανήσετε τὴν κόρην
μου... Ἐὰν ἦτο νόμιμος θυγάτηρ μου,
θὰ σὰς ἔλεγον: «Τὴν ἐκθέσατε, ὀφείλετε
νὰ τὴν νυμφευθῆτε.» Δὲν ἠδυνάμην ду-
στιχῶς νὰ τὸ πράξω... ἐσκέφθην νὰ ἐκ-
δικηθῶ.

Πάντες ἤκουον μετὰ προσοχῆς· οὐδεὶς
ἀμφέβαλε δι' ὅσα ὁ ἐτοιμοθάνατος ἔλεγεν.

Ἡ κόμησσα καὶ ἡ κ. Ὠβρύ, αἵτινες μό-
ναι ἐγνώριζον τὰ τῆς γεννήσεως τῆς Ἀ-
λίκης, ἠννόουν τί συνέβαινε, καὶ ἐθαύ-
μαζον τὸν κόμητα, ὅστις κατὰ τὴν φο-
βερὰν ταύτην στιγμήν, ἐδείχθη ἐκτάκτως
γενναϊόφρων, καὶ ἐφέρθη μετὰ τῆς μεγα-
λειτέρας ἐπιδεξιότητος.

Καὶ μὲ κλειστοὺς ἤδη ὀφθαλμούς, προσ-
έθεσε στρεφόμενος πρὸς τὴν σύζυγόν του:

— Σὰς ζητῶ... ὡς τελευταίαν χά-
ριν, νὰ λάβετε... ὅταν δὲν θὰ ὑπάρχω
πλέον, μαζύ σας τὴν θυγατέρα μου καὶ
νὰ τὴν προστατεύσετε, ὡς ἀληθὴς μήτηρ...

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης δὲν ἠκούετο
ἄλλο τι ἐν τῷ δωματίῳ, ἢ ἡ θορυβώδης
ἀναπνοὴ τοῦ θνήσκοντος, καὶ οἱ λυγμοὶ
τῆς Ἑμμάς, ἧτις ἤδη ἔκλαιεν ἀπαρηγό-
ρητα.

Κατόπιν, πλησιάζασα εἰς τὴν κλινὴν
τοῦ συζύγου τῆς, ἐψιθύρισεν:

— Συγγνώμην, κύριε, συγγνώμην, εὐ-
σπλαγχνισθῆτέ με!...

Τὴν παρετήρησε μετὰ τρυφεροῦ σχεδὸν
βλέμματος, καὶ τείνων αὐτῇ τὴν χεῖρά
του, ψυχρὰν ἤδη, ἣν ἐκείνη ἐκάλυψε διὰ
φιλημάτων, τῇ εἶπε:

— Ὡς σύζυγος, ὁ ὁποῖος ἔμαθε τὸ
σφάλμα σου... ἐξεδίκηθην. Ὡς χριστι-
ανός, ὁ ὁποῖος ἐνθυμήθη πόσα ὑπέφερες ἐξ
αἰτίας μου... σὲ συγχωρῶ.

Λέξεις τινὲς ἀκαταληπτοὶ ἠκούσθησαν
καὶ κατόπιν ἐκλείσθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ
του.

Δὲν ὑπῆρχε πλέον ἐν τῇ ζωῇ!...

Ἡ κόμησσα Ἑμμά, ζήσασα ἐπὶ πολλὰ
ἔτη μακρὰν τοῦ κόσμου, ἀπέθανε πρὸ ἑξ
περίπου μηνῶν.

Ὁ ἀριστοκρατικὸς κόσμος ὁμιλεῖ νῦν
διὰ τὸν γάμον τοῦ κυρίου Ρίβες, ἀκολού-
θου τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν μετὰ
τινος ὀρφανῆς, ἐξαισίας καλλονῆς, καὶ
κληρονόμου πάσης τῆς περιουσίας τοῦ
κόμητος καὶ τῆς κομήσεως Φρουασὺ
Βλαρύ.

Ὁ Λύσανδρος εὕρισκε τὴν ἐν Παρίσις
διαμονὴν τοῦ λίαν... ταραχῶδη· ἐπέ-
στοψε πρὸ πολλοῦ εἰς τὰς ἀποικίας. Διέρ-
χεται τὴν ζωὴν του ἐπὶ κρεμαστῆς κλί-
νης· ἀναπαύεται ἐκεῖ, ὡς λέγει, ἀπὸ πά-
σας τὰς συγκινήσεις καὶ πάντας τοὺς κό-
πους, εἰς οὓς ὑπεβλήθη κατὰ τὴν ἐν Γαλ-
λίᾳ διαμονὴν του.

Φαίνεται δὲ ὅτι ἀπεκόμισεν ἐκ Γαλ-
λίας οὐχὶ εὐχαρίστους ἐντυπώσεις, ἐὰν
λάβῃ τις ὑπ' ὄψει τὸ ταξειδιωτικὸν ση-
μειωματάριόν του, ἐφ' οὗ ἔχει γράψει τὰ
ἑξῆς:

«Γαλλία, τόπος βάρβαρος! Ρεύματα
ἀέρος. Ἐγκεφαλικοὶ κατάρροι. Ὑπηρέται
κακομαθημένοι. Νεάνιδες ζωηραί. Φιλο-
νεικίαι εἰς τὸ Χαρτοπαίγιον. Μονομα-
χίαι διὰ τὴν ἐλαχίστην ἀφορμὴν».

ΤΕΛΟΣ

ΠΑΥΛΟΥ ΛΙΝΔΑΟΥ

ΕΛΕΝΗ ΓΙΟΥΓΚ

Α'

Ἀπὸ τριῶν ἤδη ἡμερῶν διεσάλπιζον αἱ
ἐφημερίδες τοῦ Βερολίνου τὸ νέον δράμα
«Ἐλζα», ὅπερ κατὰ τὴν τελευταίαν ἐ-
βδομάδα τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ ἔτους 1880
ἔμελλε νὰ διδασθῇ ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ
Βασιλικοῦ Θεάτρου.

Ἦτο τὸ δεύτερον ἔργον νεαροῦ δραμα-
τικοῦ, ὅστις διὰ τῆς ἀνελπίστου ἐπιτυ-
χίας τοῦ πρώτου τοῦ δράματος κατώρ-
θωσε νὰ διεγείρῃ ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὸ κοινὸν
ἐνδιαφέρον. Μετὰ πολλῆς δὲ περιεργίας
περιέμενον νὰ ἴδωσι τίνι τρόπῳ μετέβη
ἀπὸ τῆς Μεσαιωνικῆς ἐποχῆς, ὅθεν εἶχεν
ἀρυσθῇ τὴν ὑπόθεσιν, τὸ πρῶτόν του ἔρ-
γον, εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους, ὅπου
ἐξελίσσεται τὸ δεύτερόν του τοῦτο δοκί-
μιον.

Ἐπὶ τοσοῦτον δὲ ηὔξανεν ἡ ἀνυπομο-
νησία τοῦ κοινοῦ, καθ' ὅσον κατὰ τὴν ἡ-
μέραν ἐκείνην ἔμελλε νὰ ἐμφανισθῇ ἐπὶ
τῆς σκηνῆς γνωστὴ καὶ ἐπιφανὴς ἡθο-
ποιός, ἧτις ἀκόπως εἶχε κατακτήσῃ ἐν
μέρει, διὰ τῆς ἐκτάκτου αὐτῆς ὥραιό-
τητος τὰς συμπαθείας τοῦ κοινοῦ.

Ἐπομένως κατὰ τὴν κρίσιμον ἐκείνην
ἐσπέραν ὅλαι αἱ θέσεις τοῦ Βασιλικοῦ Θεά-
τρου, μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς πλέον ἀση-
μάντου, εἶχον καταληφθῇ ὑπὸ ἀνυπομόνου
ἄκροατηρίου.

Ἐν ᾧ δὲ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς σκηνῆς
ὁ συγγραφεὺς ἀφ' ἐνὸς τεταραγμένος ἔ-
βαινεν ἄνω καὶ κάτω παρατηρῶν τὸ ὥρο-
λόγιόν του καὶ συλλογιζόμενος, ὅτι τρία
μόνον λεπτὰ ὑπελείποντο καὶ ἔμελλε νὰ
σημάνῃ ἡ τόσον περιπόθητος δι' αὐτὸν
στιγμή, οἱ ἡθοποιοί, οἵτινες ἔμελλον νὰ
λάβωσι μέρος εἰς τὴν πρώτην πρᾶξιν, ἴ-
σταντο ἤδη ἔτοιμοι, ἐπεδείκνυνον ἀλλή-
λοις τὰς ἐνδυμασίας των καὶ ἐψιθύριζον τὰ
μέρη των, συμβουλευόμενοι τὸν ὑποβόλᾳ·
ὁ διευθυντὴς τῆς σκηνῆς ἔρριπτεν ἀνή-
συχον τὸ βλέμμα του εἰς τὴν διακόσμησιν
τῶν σκηνογραφιῶν· διώρθου ἔδραν τινὰ,
μετέβαλλε θέσιν ἐτέρου ἐπιπλοῦ καὶ τέλος
ἐπλησίαζεν εἰς τὴν αὐλαίαν καὶ διὰ τινος
ὁπῆς ἐξήταζε τὸ πλῆθος.

Ἦδη ἐπὶ τῆς πλατείας καὶ τῶν θεω-
ρείων ἤρχισεν ὁ θόρυβος ἐκεῖνος, ὅστις
προηγείται πάσης παραστάσεως· γνώρι-
μοι ἐχαιρετῶντο, ἀπὸ δὲ τῆς πλατείας
πολλοὶ ὄρθιοι παρετήρουν διὰ τῶν διό-
πτρων τὰς κυρίας, αἵτινες ὀλοὲν ἐπλήρουν
τὰ θεωρεῖα· ἀπειραι συνδιελέξεις συνεκρου-
οῦντο, κρίσεις ἐπεφέροντο ἐπὶ τοῦ φορέ-
ματος ἢ τῆς κομώσεως τῆς μὲν ἢ τῆς
δὲ γνωστῆς κυρίας καὶ ἡ ἀτμόσφαιρα
εἶχε πληρωθῇ ἀπὸ τὸ μεθυστικὸν ἐκεῖνο
κράμα εὐωδίων, τὸ ὁποῖον παντοῦ ἀπο-
κομίζει μεθ' ἑαυτοῦ τὸ ὠραῖον φύλον.

Ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ, ἐν τινι τῶν παρὰ
τὴν σκηνὴν θεωρείων, ἀκριβῶς κάτωθεν
τοῦ ιδιωτικοῦ θεωρείου τοῦ αὐτοκράτορος,
συνδιελέγοντο ζωηρῶς ἡ κυρία πρέσβεως
τινος καὶ γνωστὴ Ρωσὶς πριγκίπισσα
μετὰ τινος ὑψηλοσώμου ἀξιωματικοῦ, ἐν
μεγάλῃ στολῇ, ἄρτι ἐγκαταλιπόντος τὴν
αὐτοκρατορικὴν τράπεζαν καὶ ἀγγέλλον-
τος τὴν στιγμήν ταύτην εἰς τὰς κυρίας,
ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ ἔμελλε νὰ τιμῇσιν τὴν
παραστάσιν· εἰς δὲ τὸ βάθος τοῦ θεωρείου,
ὅπερ ἦτο κάπως σκοτεινότερον, συνωμίλει
χαμηλῇ τῇ φωνῇ ὁ πρίγκηψ Ριχάρδος τῆς
Λοεμβούργης μετὰ τοῦ αὐλάρχου βαρῶ-
νου φὸν Βουλπεν.

Ὁ πρίγκηψ, ὅστις ἐσχάτως εὕρισκετο
εἰς μακρυνὰ ταξείδια, μόλις πρὸ μηνὸς
εἶχεν ἐπιστρέψῃ εἰς Βερολῖνον ἔνεκα λό-
γων ὑπηρεσίας.

— Δὲν δύνασθε νὰ φαντασθῆτε, βαρῶνε,
ἔλεγεν ἡσύχως εἰς τὸν σύντροφόν του, πό-
σον ὀλίγον μετεβλήθη ἡ ὄψις τῆς βερο-
λινάικας κοινωνίας κατὰ τὴν μακροχρόνιον
ἀπουσίαν μου· δὲν ἐννοῶ μόνον τῆς ἀρι-
στοκρατίας, ἰδοὺ, νομίζω, ὅτι ὅλους τοὺς
γνωρίζω ἐξ ὅψεως τουλάχιστον καὶ ὅτι
οὐδεμίαν θὰ ἠσθάνομην ἐντύπωσιν ἐὰν
δὲν ἔβλεπον ἐν τῷ μεταξύ τόσα...
ἀλλὰ, εἶπεν αἰρνης μεταβαλὼν τὸν φωνῆς,
ἰδοὺ κατὶ, τὸ ὁποῖον δὲν ἐνθυμοῦ-
μαι νὰ εἶδα ἄλλοτε... Καὶ ἀποτεινόμε-
νος πρὸς τὸν αὐλάρχην, ἐν ᾧ συγχρόνως
παρετήρει προσεκτικῶς διὰ τῶν διόπτρων,
παρατηρήσατε, σὰς παρακαλῶ, βαρῶνε, τὰς
δύο ἐκείνας κυρίας... προχωροῦσι μεταξύ
τῶν ἐδωλίων τῆς δευτέρας σειρᾶς, ἡ πρώτη
φαίνεται πολὺ καστανή, ἐν ᾧ ἡ δευτέρα
εἶνε ξανθὴ... ἐννοῶ τὴν πρώτην· ἰδοὺ
τώρα κᾶθηται...